

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: »Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz.« Sürgőnycím: »Erdélyi Gazda, Kolozsvár.«)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügylet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdaktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a leg-
jobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékoztató, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért, munkadíjat fel nem számít.

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgőnyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár)

melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei tartózkodnak.

576

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

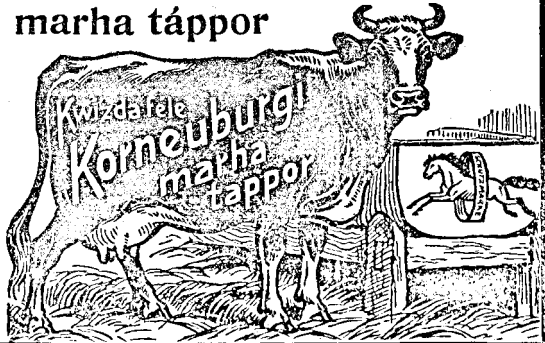
Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(969.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

KWIZDA féle Korneuburgi
marha táppor

Etrend szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, csontlőréséknél. — 1/4 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a fenti védjegyvel valódi. Kapható minden gyógyszeriarban és gyógyfűkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

932. I.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok	1268.080— c
Tartalékok	111.053'60 c

Összesen 1,779.133'60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Röck István, Budapest

gőzgép-. gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GŐZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dinamogépek hajtására; hajógépeket. ■ ■ ■ ■ ■

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánal. ■ ■ ■ ■ ■

GŐZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. ■ ■ ■ ■ ■

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek. ■ ■ ■ ■ ■

VIZMŰTELEPEKET és csatornázásokat. ■ ■ ■ ■ ■

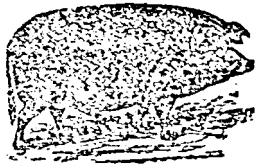
GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET. ■ ■ ■ ■ ■

TELJES HŰTŐTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT szabadalm. ammoniák rendszer szerint

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket. ■ ■ ■ ■ ■

HYDRAULIKUS SAJTÓKAT különböző czélokra. ■ ■ ■ ■ ■
(960.)

Eladó

2 drb.

Poland Kina
tenyészkoca.

Czim G. G. alatt a
kiadóban.

(1001)

ELADÓ

2 drb. 2 és 3/4 éves mén-
csikó és pedig:

1 drb. 2 éves 9 hónapos sárga
163 cm. magos, első bal lába fél-
szárig kesej, homlokán csillag;
1 drb. 2 éves 9 hónapos sárga
168 cm. magos, hátulsó ballába
csüdben kesej, homlokán csillag,
mindkettő magos félvér, apjuk
„Hercules“ áll. angol telivér mén,
vététt br. Wesselényi Bélától, a
„Prince-Páris“ fia. — Szappan-
nyos Testvéreknél, Tötör, u. p.
és vasut N.-Iklód, (Szolnok-Do-
bokamegye.) (981)

Hévízi komlótelepemről, mely is az 1885. évi országos és az 1896. évi Millenáris kiállításokon „Nagy-érmét“, a brüsseli világ és a kolozsvári kiállításon „dicsérő okleveleket“, továbbá az O. M. G. E. 1901-iki komlókiállításán III. nagy díjat nyerte,

az ez év tavaszán vágandó dugványok ezerét (későn érő Saazi)

lócó Homoródi pályaudvar, csomagolást beleértve 20 koronával árusítom el.

U. p. Homoród-Héviz.

(979.)

id. gróf Haller János.

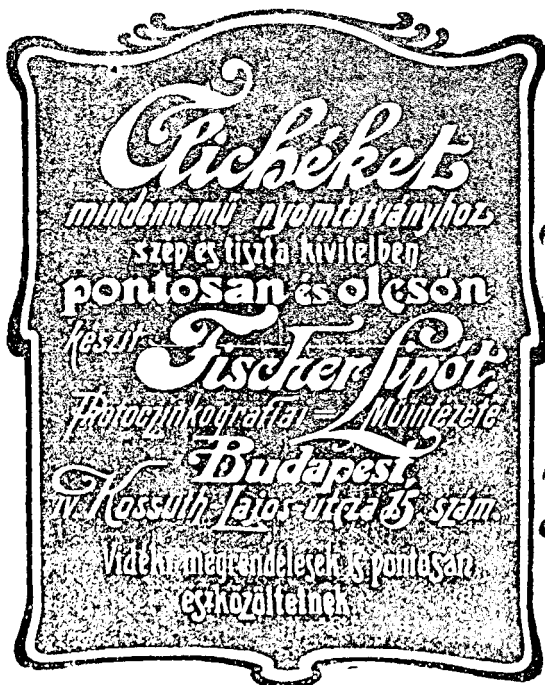
Br. Kemény József M.-Németii gazdaságában u. p. Déva

Eladó 986.

8 drb. szépen fejlett, edzetten nevelt félvér fries-kos, 1 évesek.

Jól beért tengeri vetőmag és pedig:

Eredeti mag után termelt középről morzsolt korai alcsüthi pro q. 14 k.
géppel morzsolt 12 k.
Duten Korn bőtermő pro q. 12 k.
Loco állomás Déva, vevő zsákjával.

NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

egyetemes kötvénye

a LEGJOBB BIZTOSÍTÁS, mert félévi fönnállása után

föltétlenül megtámadhatatlan.

Az egytetemes kötvény *garantálja* a biztosítás folyamán igénybe vehető kölcsön összegét. A díjfizetés beszüntetése esetére a tőkésített kötvény összegét és az **ingyenes biztosítási meghosszabbítás időtartamát** előre és kötelezőleg megállapítja.

A hadi kockázatért nem tényleges állományu hadköteleseknél pótdíj nem jár.

Bővebb felvilágosítást:

== ÉBER JENŐ erdélyrészi titkár, ==
Kolozsvár, Rákócy-út 42. szám
nyujt, a hova képviselőlet iránti kérvények is intézendők.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFIUTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az új vámtarifa és mezőgazdaságunk	37
A magyar gazda küzdelme a létért. II. <i>Diósy Imre.</i>	39
A kolozsi ménes ügye. <i>Mósa Attila.</i>	40
Nemes véru állatok. <i>Krenedits Ödön.</i>	40
Az országos gazdasági munkáspénztár és a gazdasági tisztij-kérdés.	41

Tárca:

Viziállatok élete a jég alatt. <i>Krenedits Ferenc.</i>	38
---	----

Kisebb szakközlemények.	42
---------------------------------	----

Irodalmi szemle	42
---------------------------	----

Kormányintézkedések.	42
------------------------------	----

Egyleti élet:

Meghívó.	43
------------------	----

Vegyes közlemények	43
------------------------------	----

Hirdetések

Az új vámtarifa és mezőgazdaságunk.

Évek óta olyan volt már az ország közérzete, mint az ideges emberé a vihar előtt. Idegesen, türelmetlenül, aggódva figyeltünk a kiegyezési tárgyalásokról kiszivárgó minden hirre. Közgazdasági szervezetünk működése rendetlen és lázas volt a miatt a bizonytalanság miatt, mely felhőfátyolba takarta a jövőt. Nem láttunk tisztán. Még azt sem tudtuk, Ausztriával közösségben, vagy önmagunkban fogjuk-e ezt a jövőt berendezni. De nem tudtuk azt sem, sikerül-e majd mezőgazdaságunk részére azt a védelmet a vámtarifában és Ausztriával szemben is megszerezni, melyre a külföld vámtörvényei közepette elengedhetetlenül szüksége van.

És most — a fellegek gomolygó hátteréből előtört a nap és világossággal árasztotta el az előbb sötét tájékat. Idegeink lecsillapodhatnak, izgalmunk elülhet s ezek helyét el kell foglalnia a komoly gondolkodásnak, a higgadt megfontolásnak. Széll Kálmán miniszterelnöknek januárius 16-án a képviselőházban a kiegyezés tartalmáról tett nyilatkozata volt az a napsugár, mely a borongós homályt eloszlatta. Még nem tudjuk bizonyosan, hogy hogyan és miként fog jövő életünk kialakulni; de mégis meg van már az az alapunk, melyen hozzákezdhetünk ennek az életnek berendezéséhez s a magunk jövő sorsának kialakításához.

A tizenkettedik óra legutolsó percében sikerült a magyar és az osztrák kormányok közt a kiegyezés. Az újév első napjára lett ez meg s a januárius 16-i pénteki napon tudtuk meg a miniszterelnök nyilatkozatából tartalmának lényegét.

Ez a lényeg mezőgazdaságunkat illetőleg főbb pontokban a következő:

Ausztriával további 10 évre vámszövetségben maradunk s a külfölddel hosszú lejáratu kereskedelmi szerződéseket köthetünk.

Létrejött az autonóm vámtarifa s ebben a mezőgazdaság érdekeit védő agrár-vámok beállítottak.

Az Ausztriával kötött állategészségügyi egyezmény hizott sertés kivételünk szempontjából egészen előnyösen változott meg.

Mind e három pont tulajdonképpen a legszorosabb, elválaszthatatlan okozati összefüggésben van egymással. Mint ahogy a növény táplálkozó anyagaiból egynek sem szabad hiányoznia, mindegyiknek meg kell lennie, hogy a növény megélhessen, úgy az Ausztriával fennálló vámközösség sem lehetett volna semmiesetse sem meghosszabbítható, ha akár a vámtarifában a külfölddel szemben föllított agrárvámvédelem elve csorbát szenvedett volna, akár az Ausztriába való szabad állatforgalmat korlátozták volna az esetleges rendszabályok.

A közös vámterülethez nem vonható Magyarországot semmi más, csak az, hogy mezőgazdasági terményeinek értékesítését megkönnyíti. S épen, mivel minden más eltaszítja a vámközösségtől, azt az egyetlen előnyt, a mezőgazdaság terményeinek kedvező értékesítését a legteljesebb mértékben kellett a kiegyezésben érvényre juttatni.

A miniszterelnöknek az új autonóm vámtarifáról tett nyilatkozatából világosan állhat előttünk, hogy ez a tarifa az agrárvámvédelem elvét elfogadta és gyakorlatilag körösztülviszi. A német vámpolitika irányának korszakos változásával, a birodalmi gyűlés által elfogadott vámtarifa agrárvám-tételeinek magasságánál fogva a mi szabadelvű vámpolitikánkunk is meg kellett változnia s tőlünk való elzárkózásra — amivel a német vámtarifa fenyeget. — nekünk a hozzánk való behozatal visszaszorításával kell okvetlenül felelnünk.

Nem ösmerhetjük ma még tökéletesen az új vámtarifát, csak annyiban, amennyit a miniszterelnök elmondott róla. Egész közgazdaságunk általános nézőpontjából nem alkothat még magának végleges ítéletet a közvélemény, mert a sok száz vámtétel rejtve maradt még szem előtt. De egy dolog nyilvánvaló — s ez megelégedéssel tölthet el mindenkit, — hogy az új vámtarifa a magyar mezőgazdaság kívánságait túlnyomó nagy részben elfogadta s ez által a magyar mezőgazdaság érdekeit a külfölddel szemben hathatósan megvédte.

Széll Kálmán miniszterelnök az új vámtarifa agrárvám-tételeiből a következőket sorolta elő:

Lóher- és lucerna-
magvakért a
legmagasabb árakat
fizeti
MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.
VII., Rottenbiller-utca 33. szám.
VI., Andrásy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Teljes áron vásárol LUCZERNA, LÓHERE és mindennemű

TAKARMÁNYMAGVAKAT

532. I.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31-ik szám.

Szállít, illetőleg berendez tejjgazdasági és takarmánykészítő gépeket, tej és takarmánykamrákat, világítási és szivattyutelepeket.

Legelőnyösebb fejtételek mellett értékesít mindennemű

GABONAFÉLÉT, SZESZT, és szállít ERŐTAKARMÁNYOKAT

Legajánlatosabb forrás mindennemű gazdasági anyag és eszköz beszerzésére.

Alapszabályt és árjegyzékét kívánatra azonnal megküldi.

	Eddigi vám-tétel	Uj vám-tétel	Ebből minimális
Búza	3:57	7:5	6:30
Rozs	3:57	7	5:80
Árpa	1:79	4	2:80
Zab	1:79	6	4:80
Tengeri	1:19	4	2:80

Ezek a főgabonanemekre vonatkozó fölemelt vám-tételek szükségképeni következtelése a német vámtarifa fölemelt rételein. Mert semmiesetre sem tehetjük ki gabonatermelésünket a Balkán államok versenyének akkor, mikor mi a német versenytérről le fogunk szorulni. A minimális vámok jelentősége elsőrendű, mert az iránt biztosítanak, hogy a kereskedelmi szerződésekben sem fogják azokat leszállítani, tehát a román és szerb gabonabehozatal ezentúl a határforgalmi kedvezményvel sem lesz megkönnyíthető.

A földmívelés egyéb terményeire megállapított vám-tételekből a miniszterelnök a következőket közölte:

	Eddigi vám-tétel	Uj vám-tétel
Friss szőlő	23	40
Dió, mogyoró	11.90	20
Csemegegyümölcs	—	30
Aszalt szilva	11.90	14
Heremag	1.10	10
Más magvak	—	30
Fűmag	1.19	30

Ime tehát gyümölcsstermelésünk és magstermelésünk, mely hazarészünket főleg a heremagstermelés révén a legközelebről érdekli, olyan mértékben meg lesznek védve a külföld versenyétől, mely a lehető jó értékesítést és ezeknek a termelési ágaknak nagymértékű föllendülését helyezi biztos kilátásba.

De a földmívelésen kívül mezőgazdaságunk másik nagy ága, az állattenyésztés is olyan vámvédelemre talál az új vámtarifában, melylyel állattenyésztő gazdáink is egészen meg lehetnek elégedve.

Igy:	Eddigi vám-tétel	Uj vám-tétel
Ökör	35	60
Bika	9	30
Tehén	7	30
Növendékmarha	7	10
Borju	3:5	5
Juh és kecske	1	2:5
Sertés	7:14	12 és 22
Ló	23	100 és 50
Szárnas állatok	—	8
Szárnas áll. leölvé	14	25

Ha ezek a vám-tételek maradnak meg a kereskedelmi szerződésekben is, akkor állattenyésztésünk és állattértékesítésünk egy új, jobb korba fog lépni, melyben nem verhet meg majd minket silányabb, de olcsóbb tenyésztésével Szerbia meg Románia.

Az állattenyésztés és szőlőtermelés érdekeinek lehető megvédése céljából természetesen föl kellett emelni az állati termékek és bor vámjait is:

	Eddigi vám-tétel	Uj vám-tétel
Tojás	3:5	8
Méz	14:25	28
Vaj	23	35
Disznózsir	36	45
Mesterséges vaj	23	35
Bor hordóban	47	60
Bor palackban	47	75
Friss hús	14	30
Sajt	47	60

Ezekben ösmertette meg Széll Kálmán az országgal az új vámtarifának mezőgazdaságunkat védő vám-tételeit. Szinte azt mondhatjuk, hogy minden mezőgazdasági érdek meg van védve általuk.

Az Ausztriával való állatforgalom szabadsága továbbra is fönmarad. Az állategészségügyi egyezményt illetőleg azonban új megállapodások is történtek. Tudniillik meg van különböztetve a tenyész- és a so-

vány sertés a hizott sertéstől. A tenyészsertések csoportjánál 35 napi ellenőrzési idő köttetett ki a forgalombahozatalra nézve. Kétségtelen az, hogy ez nehézsége évi 6—8 millió értékű tenyész- és soványsertés kivitelünknek és sertésenyésztőink egy részének. Ezzel szemben azonban hizott sertés azoknak a fertőzött községeknek azon udvarai-ból, melyek fertőzve nincsenek, az osztrák kormányának minden előzetes engedélye nélkül Ausztria legalább 260—270 vágóhidjára kivihető levágás céljából. Ez tehát lényeges változás 55—60 millió korona értékű kivitelünkre és hizaló gazdáinkra nézve.

Mezőgazdasági érdekeinek szempontjából te át vámpolitikánk új irányzata a miniszterelnök nyilatkozatából megállapíthatóan, határozottan előnyös és örvendetes. Teljesíti az új tarifa az E. G. E.-nek 1901. december 28-án kifejezett azon óhaját, hogy:

»Az ujonnan alkotandó autonom vámtarifa vámjai mindazon mezőgazdasági termékeknél, melyek a német vámtarifatervezetben az eddigieknél magosabb vámokkal sújtattak, és melyek a jelenlegi közös vámtarifában elégteleneknek bizonyultak be, ugyanolyan magasságban állapíttassanak meg, mint a milyen magasak a német vámtarifa vámjai.«

Nem ösmerjük még az új vámtarifa minden részletét s azért ezúttal nem mondhatunk véleményt az új vámtarifának egész közgazdaságunk életére gyakorlandó hatására. Az az egy azonban kétségtelen és tagadhatatlan, hogy az új vámtarifa a nemzeti termelés védelmének jegyében fogantatott s a magyar mezőgazdaságnak érdekeit megvédi.

AZ „ERDÉLYI GAZDA” TARCAJA.

Viziállatok élete a jég alatt.

Szakkérfiak tapasztalatai tényként állítják, hogy bizonyos viziállatok az egész telet képesek átalaludni, ha a jég közé befagynak.

Dr. W. Rochs egy befagyott tó parti iszapjából, mely tó a vizét gyarapító forrás körül a legerősebb fagy mellett sem keményedett meg, sőt +2 C° állandó hőmérsékletet mutatott, több halat, békát és merülty szedett ki és valamennyit egy, a kísérletezésnél kéznél tartott és a tóból merített +2 +3 C° vizzel megtöltött üvegedénybe tette. Az állatkák lomhán mozogtak sőt némelyek csak akkor adtak életjelt, ha villanyáramot vezetett a vízbe.

Rochs a további kísérletezés céljaira 400 köbcentiméter tartalmu ivópoharakat ugyancsak a tóból merített +2 C° u vizzel töltvén meg, mindegyikbe a lomhán mozgó állatok közül egyet-egyet beletett s a poharakat

4 C°-nyi levegő befagyni hagyta. Két óra alatt a poharakat már erős jégkéreg borította, mire az azokban levő, előbb még csak lomhán mozgó állatok létfenntartási ösztönüktől hajtván, élénkebb mozgást fejtettek ki; több óra lefolyása alatt a poharak fenekén és oldalán szintén jégkéreg képződött és azon belül levő tojás alakú vízben a vesztét érző állatka — ugyszólván minden erejét összeszedve — még az előbbinél is élénkebb mozgást fejtett ki; az állatka önfenntartási ösztöne által végszükségletként okkupált víz hosszabb idő alatt alig kissehbedett és a sima jégburkolat alatt 1 köbcentiméternyi gáz gyülemedett; ekkor dr. W. Rochs a jégburkot keresztülúrta és abba egy kis hőmérőt bocsátott. A víz +2 C°-ot mutatott, további öt óra lefolyása alatt láthatólag kezdett fogyni az állatka vize és hőmérséklete +1 C°-ra szállott le; a merülty még 8 óra hosszat volt képes életküzdelmet kifejteni, ekkor azonban ő is teljesen jég közé volt záródva és a hőmérő 2 C°-ot mutatott; a békák végtagjai már előbb elfagytak és a jéghez tapadván, azokat moz-

dulni nem engedték. A hal is mozgott, a meddig birt, de mozgása nem volt oly élénk, mint a merülty és a békáé, dr. W. Rochs ezen befagyasztott állatkákat 0° mellett a következő napra eltette és azt tapasztalta, hogy a kísérlet alá vett állatok közül egyetlen egy sem volt többé életre kelthető, míg ellenben, ha csak rövid ideig hagyta az állatokat a jég közé fagyva: akkor azokat képes volt ismét életre kelteni.

Nevezett kísérletező a leirt módon a következő alapigazságokat bizonyította be:

1. A víz megfagyasztása előtt a benne lévő állatok minden erejükből felmelegedésre törekednek és küzdenek a hideg ellen, míg csak testük melege el nem tűnik, illetőleg míg az élelytartalom a felmelegedést meg nem gátolja.

2. A jég közé fagyott állat csak addig elevednedhetik fel, míg testének belseje meg nem fagyott.

3. A bogarak a legszivósabb természetűek; de még ezek is elpusztulnak, ha 5—6 órán keresztül 3 C°-u jégbe vannak záródva.

Rochs ezen kísérleteiből kitűnik tehát,

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

A magyar gazda küzdelme a létért.

Írta: Dlössy Imre.

II.

Sajnálatra méltó dolog itt nálunk az, hogy számtalan oly gazdaság van még mai nap is, hol az úgynevezett proletárok foglalják el a gazdasági pályára készült egyének helyét, hány gazdaság van, hol inasból, vagy komornyikból, meg isten tudja miféle más egyéb mesterséget megunt egyénekből vannak a tisztek és ezek vezetésére van bízva gazdaság! Igaz, hogy nem ezen egyének a hibásak, de igenis hibás azon tulajdonos, ki ilyen egyéneket alkalmaz a gazdaságában. De mit bánja ezt sok birtokos, csak olcsó legyen, de nem gondolva meg azt, hogy kellő szakértelem hiányában ezen emberek mily drágák! Ezt kell mindenáron megszüntetni, igaz ugyan, hogy az utóbbi időben a magas kormány erről gondoskodott is, de mikor következik be azon idő, hogy ezen salak kipusztuljon? Fájdalom, de ez még ma is így van. A gazdaság vezetőjének alapos, theoretikus és practikus képességgel kell bírnia, hogy a minden oldalról előtölülő nehézségekkel megküzdhesen. Hogy az ilyen egyének tisztességes fizetést kell adni, s nemcsak megélhetéséről, de jövőjéről is kell gondoskodni, az magától érthető, s csak akkor, ha a birtokos érdeke a gazdatiszt igényeivel azonosítva van, lehet várni sikert.

Aki a költségeket sokalja, legyen saját magának gazdatisztje s szerezzék meg s szerezzék meg az erre szükséges ismereteket egy előképzettségének megfelelő gazdasági intézetben, olvasson gazdasági lapokat, könyveket, legyen szorgalmas, fáradhatatlan és takarékos s biztosíthatjuk, hogy boldogulni fog, mert boldogulnia kell. Hangsúlyoznom kell ismételtén, hogy a szorgalom, a takarékoság nem elegendők többé, mint rövid idővel ezelőtt, de mint minden üzlethez a világon, úgy a gazdasági üzlethez is mindenek fölött szakértelemre van szükség.

A takarékoságot is kiválóan kell hangsúlyoznunk, félreértések elkerülése tekintetből azonban ki kell jelentenem, hogy takarékoság alatt csak az okos takarékoságot értem.

hogy a víziállat tönkre megy, ha csak egyetlen egy napig is teljesen jég közé van záródva.

A „Deutsche Fischerei Zeitung“ 14-ik évfolya 17. számában a 132. oldalon azt írja, hogy a londoni Günther tanár bizonyította, hogy a jégburokba fagyasztott pontyok és karászok újra életre birnak ébredni: Épp ilyen figyelés alapján állíthatjuk egyébként azt is, hogy a megfagyott békák és varangyok lassankénti olvadás beálltával ismét felébrednek.

Az állatok az életfenntartási ösztön által hajtva teljes megfagyásuk ellen, minden erejükkel védekeznek, a hideg ingerként hat rájuk, mely erejüket a végsőkig fokozza s csak akkor pusztulnak el, ha teljesen kimerültek s ha se iszapba, se falevélbe védőburkot nem találnak.

Hogy még a gondos megfigyelő is tévedésbe juthat, erre nézve Pfahl dr. egy közleménye a példa.

Három ponty — mindegyik 1½ kgr. súlyú — egy 5 méter hosszú 1½ méter széles, 1¼ méter mély halastóban befagyott. A

Igy rosszul alkalmazott takarékoság, ha valaki saját cselédjének erejével végezteti — hogy a napszamosok bérét megtakarítsa — azon gazdasági munkát, mit ily módon a kellő időre el nem végezhet stb. Különösen nagynak tartom a pazarlást az istállóban, nem mintha mi állatainkat igen is jól tartanánk, sőt legtöbbször az ellenkezőt állíthatjuk, de mert állatainkat nem tápláljuk a tudomány által megállapított elvek szerint, holott ezek szemmel tartásával állatainkat bizonyára jobban és olcsóbban tarthatnánk. Néha pár mázsa korpa, olajpogácsa, malátacsira segélyével kétannyt érő szénát, szalmát, répát, stb. is megtakaríthatunk s állataink is jobb husban, illetve erőteljesebbek és productióképesebbek maradnak.

Határozottan pazarlók vagyunk a trágya tekintetében, trágya és trágya között sok gazda átlagos fogalma szerint nem igen van különbség, pedig a trágya minősége első sorban az elfogyasztott takarmány minőségétől, másodsorban annak mikénti kezelésétől függ. 100 kgr. jólkezelt trágya kétszer, sőt háromszor annyit érhet mint az, melynek a levét elfolytani engedjük, melyet az eső kilúgozott, melyet a penész vert fel stb. S a hízó ökrök után nyert trágyának hasonló kezelés mellett szintén közel kétannyi hatása van, mint a rossz takarmányon tengődő gulyamarha vagy igazbarom téli trágyának.

A trágya kincses bánya a gazdaságban, minden eszközt meg kell ragadnunk, hogy ennek mennyiségét szaporíthassuk és minőségét javíthassuk, a ki ezt nem teszi, az pazarlók.

Rossszul gazdálkodik az, ki szükséges gazdasági eszközökre, vetőgépekre szóval a gazdasági földmívelését illetőleg minden hasznos gépre sajnálja a költséget.

Helytelenül tesz az, ki már a mai korban fekete ugarral gazdálkodik, mert nincs elég trágyája, hogy földjén takarmányt termelhetne, mert az ugar után éppen úgy fizeti az adót, mintha azt termelésre fordította volna. Célszerűbb inkább a meglévő földek egyrészt eladni s az eladási árból a megmaradtat jobban felszerelni s azt jobban mi-

velni s, de ki is győzne mindent elősorolni! Hisz már így is hosszúra nyult szerény cik kem, akad elég gazda, ki végig sem olvassa.

Elhagyom most az elméleti fejtegetéseket, melyek a gazdasági haladásnak, alapját képezik ugyan, de rátérek azon eljárások fejtegetésére, melyek segítségével gabonatermésünket a kétszeres mennyiségig, sőt azon felül is fokozhatjuk.

Ez irányban, hála egyes fáradhatatlan úttörőknek, kik tüzetes kísérleteket tettek ez irányban, melyek a kísérleti talajra s az uralkodó időjárásra vonatkozólag a következő eredményekre vezettek.

A buzatermés fokozható:

1. a jobb földmívelés által meg nem határozható mennyiséggel.
2. célszerű elővetemény által meg nem határozható mennyiséggel.
3. jó buzafajta választása által 12—15%-kal;
4. korai vetés által 10—15 „
5. sorbavetés által 20—30 „
6. okszerű trágya által 30—40 „
7. gyomlálás és ápolás által 6—10 „
8. korai aratás által 6—80 „

Összesen 84—118%-kal,

mondjuk kerek számban, hogy 100%-kal, tehát az eddigi 10 hl. átlag a felsoroltak szemmel tartása mellett 20 hl-re s így holdankénti bevételünk kétszeresre emelhető. Tekintsük csak ezen tényezőket közelebbről. Hogy a földnek jobb mívelése a termést fokozni fogja, a fölött nincs mit vitatkozni, azt pedig, hogy milyen mértékben fogja emelni, meg nem határozhatjuk, mert ez főleg attól függ: hogy miveljük földjeinket eddig. Ezen a téren szintén igen sok helyen járnak el könnyelműen, noha ismeretes mondaná, hogy jó mívelés féltrágyával felér. Az két bizony jó mélyen be kell érszteni a földbe, mert minél mélyebben porhanyítjuk meg a talajt, annál több növényi tápláló anyag kerül a növényeknek rendelkezése alá s így annál inkább számíthatunk nagyobb termésre. Különösen fontosá válik a mélymívelés excentrikus égáji viszonyaink között, melynek bebizonyítására csak arra utalok a tisztelt olvasókat, mi oly sokszor és sokak által a gőzekemivélést ott, ahol azt al-

jégtömegben készült a hosszú ideig ugyanazon helyre kényszerített három pontyot jól meglehetett figyelni, úgyszólván semmi helyük sem volt a mozgásra és mégis feléledtek a tavasi olvadás alkalmával. Dr. Pfahl említett közleménye azonban rámutat arra, hogy az említett három pontyot a 25 cm cm. vastagságú iszapréteg és az iszapon átszivárgó forrás víz mentette meg.

Ezzel szemben ugyancsak dr. Pfahl közli, hogy egy 80 cm. mély cementmedence — vízvezetéshez használt cső elrepedése következtében — egy ízben teljesen befagyott, a mikor aztán az abban lévő összes halak, köztük 8 darab ½ kilós pisztráng és egy 1 kilós ponty, valamint a medencében tenyésztett rákok és más víziállatok mind elpusztultak.

Érdekesek Knauth G. megfigyelései is: nevezett ugyanis néhány agyaggödör vizét folytonos kijegelés által annyira hűtötte, hogy az abban élő halak a legnagyobb hidegnek voltak kitéve és ime, a január végén beállott olvadáskor kifűnt, hogy mily nagy befolyást gyakorolt a hideg a kísérletezés alá

vett agyaggödörök állatállományára: sügér, ponty, kárász, compó, csik, béka, teknős, és egyéb fajta víziállat egyaránt megsínylette a telet, sőt több közülök el is pusztult; pedig a lakóhelyekül szolgáló viz korántsem fagyott be fenéig, nyilvánvaló tehát, hogy a tartós és kemény hideg a vizünkben lakó egyéb állatok egészségi állapotát veszélyezteti, sőt létszámuk csökkenti.

Emellett bizonyít különben az 1891-iki zord tél is, mely hetekig tartó kemény fagyásával a hullóket és halakat úgyszólván megtizedelte s a mocsarak és tavak állatvilágát sok helyütt annyira kipusztította, hogy az olvadás beálltával a sok döglött békától és haltól, bűdös lett a viz.

Emellett bizonyít továbbá az 1829-iki nagy tél is, mikor a nagy hideg következtében Irlandban az összes békafajok mind kipusztultak.

(Folytatjuk.)

Krenedits Ferenc.

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállít
kárpitós és díszítő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, hól, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a leg egyszerűbbtől a legdíszesebb kivittelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

kalmazni lehet, annak áldásos véghezvitele kifejtve lett, hogy a mélymivélés szárazság idején a növényzetet a kiszáradástól védi, nedves időben pedig a fölösleges nedvességet vezetvén el, ellenkező irányban hat s így a termést biztosítani hivatva van.

Részemről a kettős és hármós ekék behozatalát azon okból hibáztatom, hogy ennek következtében a sekély művelésre ösztönöz, számtalan gazdaságot láttam, hol kettős, sőt hármós ekével is. Őszszel tavasziak alászántattak, csak azért, hogy minél több szántásuk legyen, de nem gondolva meg azt, hogy az a szapora szántás is a termés rovására megy.

Veséje körül kell a földnek munkálkodni! A célszerű elővetemény, vagy mi egyre megy, a célszerű vetésforgás szintén nagyban emeli földjeink termőképességét.

A gabonának szintén megvannak a maga különleges igényei a talaj iránt, az elővetemény ez okból azon növénycsoportból választandó, melynek a tápanyag iránti igényeivel nem azonosak, melyek gyökérzete más rétegekből szedi a táplálékot s mely növény a talajt a gabona előtti művelések céljából alkalmas időben s lehetőleg gyommentesen hagyja el. Hogy még ez utóbbinak is mily jelentősége van, bizonyítja például a repce, melyet a buza kitűnő előveteményének kell, hogy mondjunk, noha a talaj iránti igényei s gyökérzetének elterjedése a gabonafélékkel közel azonosak, de mert a talajt idejében gyommentesen és beáradtetten hagyja vissza ezen előnyét sok helyen azután túl is becsülik, mert a buza kedvéért ott is termelnek repcét, hol a repcetermelés magát ki nem fizeti.

De ha buzatermelésnél okvetlen meg is kell maradnunk a magyar buzánál, egyéb kultur növényeknél a megfelelő fajta megválogatást ne hagyjuk figyelmen kívül.

A korai vetés célja, hogy a vetés kelően megbokrosodva és megerősödve menjen neki a télnek, tartsunk elég igás marhát, ekét, hengert, boronát és vetőgépet, hogy a vetést idejére elvégezhessek, s az eredmény semmiesetre sem maradhat el.

Legnagyobb fontosságot tulajdonítok azonban az okszerű trágyázásnak! Ha mind azt, amit a gyakorlat és tudomány a talaj előkészítése, vetés stb. tekintetében követel, a legminőségesebb pontossággal teljesítünk, a termés nagysága csak az időjárástól és a talaj tápanyag készletétől fog függni. Az időjárás azonban alig lehet a legkevesebbet is változtatni, a lecsapolás, öntözés stb. csak ritka helyen eszközölhető, még ha a befektetési költségek nem tartanának vissza bennünket, így azután a trágyázást kell a természaporítás leghatalmasabb emeltyűjének tekintenünk. Ez alatt azonban nem a bruttó trágyát értem, tehát nem azt, hogy hány szekér vagy métermázsa trágyát vittünk a földünkre, de azt, hogy hány kilogramm phosphorsavat, nitrogént és kálit adtunk annak. Ami éppen nem mindegy, okszerűen kezelt trágya sokkal többet ér az elhanyagolt s jórészt csak a szalma értékével bíró trágyánál. Szaporítsuk tehát az állatok létszámát, tápláljuk ezeket jól s hasznát látjuk, de e tekintetben ismét a számítás határozzon, számítsuk ki, mibe kerül nekünk s milyen hasznot nyújt az istállótrágya? Ha ezen számítás nem mutatná az állatlétszám szaporításának jövedelmező voltát. ez esetben minden késedelem nélkül a műtrágyához forduljunk, s az előre ment kísérletek után al-

kalmazzuk ezeket. Hogy gazdaságunkban minden tekintetben sikereket érjünk el, magától értetődik, hogy fáradoznunk kell, elsősorban szellemi képességről kell gondoskodnunk, hogy megtaláljuk a leghelyesebb eszközt, s alkalmazzuk azt a legalkalmasabb időben, a legcélszerűbb mennyiségben. Ezt követeli tőlünk nemcsak önmagunk legsürgősebb érdeke, de a haza, melynek fiai vagyunk, melynek sorsa, jövője a gazdák kezében van ilyformán letéve. Gazdasági boldogulásunk országunk boldogulását, gazdasági bukásunk országunk bukását fogná vonni maga után, menthetetlenül és változtathatlanul; alkudni, kibékülni nincs kivel, valóságos létért való küzdelem ez, melynek kivívásánál mindenkünknek meg van a maga szerepe; senki se bizzon valamit a másakra, de végezzen maga annyit, a mennyit csak képes.

Minden gazda, ha jó hazafi, tudja kötelességét! Tehát előre haladjék nélkül, versenytársaink jelszava: „az idő pénz“ ez legyen a miénk is!

A kolozsi ménes ügye

Ezen cím alatt megjelent az „Erdélyi Gazda“ f. évi 2. számában az a felterjesztés, a melyet az Erdélyi Gazdasági Egylet a földművelésügyi miniszterhez intézett.

A felterjesztést szó nélkül aláírom, nem csak, de épen azon célból, a miért ez a felterjesztés megszületett, én még meg tudom, és kérem az Erdélyi Gazdasági Egyletet, hogy tevékenységét ez irányban is terjeszsze ki.

Az államnak azzal, hogy az előbb Fogarason, ma Kolozson lévő ménest megalakította, amint a felterjesztés is mondja, az volt a célja, hogy az erdélyi jellegű, szívós lófajta fentartassék. Ezt a célt megvalósítja az állam az által, hogy a jól megválogatott anyakacákra jó és hozzájuk illő mént bocsájt, de megközelítheti a célt más úton is, azáltal t. i. ha a kolozsi ménesben lévő, vagy pedig külön e célra tartandó méneket csekély díjért vagy ingyenesen is átengedi a szomszédos birtokosoknak és a kiscgazdáknak fedeztetés céljából.

Ugy tudom, hogy most van a kolozsi telepen egy ingyenes próbamén és egy pénzes mén, a pénzes mén drága, azt tudom szerint csak kevesen használják, ugyan az ingyenes sem sokan, mert talán a vidék nem is tudja, hogy ott lehet ingyen mént kapni.

Szerintem nagyobb reklamot kellene csinálni és a pénzes mént is olcsóbban kellene használni, vagy ha ez a jelenlegi ménre nem volna alkalmazható, tartson az állam több mént ott a tavaszi fedeztetési idő alatt. Erre azért is szükség volna, mert ma Kolozsvár, Torda, Maros-Ludas, Kis Sármas, Szamos-Ujvár és Választ közötte nagy területen nincsen fedeztető állomás.

Mondhatja valaki azt, hogy a kiscgazda ma oly gyarló lóanyagot tart, hogy arra áldozni nem érdemes, ez talán igaz lehet, de tekintve a kitűzött célt, az áldozatot nem tartom kárba vesztetnek.

Tekintsük csak a községek szarvasmarha és sertés tenyésztését, nem sokat láthatunk ugyan, de mégis a mióta az állam vette kezébe a bikáknak és kanoknak beszerzését és a községeknek való kiosztását, főként a sertés tenyésztés sok községben egészen átváltozott.

A lótenyésztést illetőleg hivatkozom arra a már elmúlt dologra, hogy például Mező- vagy Nagy Csánban a parasztagdáknak egészen jó és szép lovaik voltak régebben és pedig azért, mert a mig Tisza László ott lakott és gazdálkodott, jó méneket tartott és azokat átengedte a népnek is fedeztetésre.

Emlékezzünk vissza az 1896. évi ezer éves kiállításunkra és abban a lókiállításra. Ott be volt mutatva a bosnyák lótenyésztés. Láttuk ott az eredeti bosnyák kancát és mént, vajjon azok különb lovak voltak, mint a mi népünk lovai? Láttuk továbbá a bosnyák kanca és az állami mén ivadékait, — ez már nagy haladást mutatott és láttuk ezen ivadékok és az állami mének szaporulatát, ez már éppen átváltozott, jó, helyes ló volt. Ezt látva könnyen elhíhetjük azt, hogy a kolozsi ménes az által, ha a környéknek is fedeztetne, lassan lassan megközelítené a maga elé kitűzött célt.

Vagy nézzük a többi állami ménesek körül való lótenyésztést, mindenütt megösmerszik az állami ménes használata. Igaz, hogy Mezőhegyes, Fogaras, stb. ménestelepek tájékán amúgy is több lovat tartanak, mint a kolozsi ménes környékén, de nem tartom lehetetlen dolognak azt, hogy miután a Mezőségeen is az utak rendre rendre javulnak és így a lovak tartása, használhatása mindinkább indokolva van: hogy itt elszaporodnak a lovak.

Ugy tudom, hogy az Andrassy grófok a gyalui havasi birtokukban egy egészen jó fajta lovat tenyésztettek, a mely tenyésztetnek az alapja volt egyfelől a közönséges havasi „mókány“ kanca, másfelől meg az arabs mén. Miért nem lehetne tehát a mezősegi népies tenyésztet is emelni, habár gyenge lóanyag is — állami, jó mének által való fedeztetése által?

Mózsa Attila.

Nemes vérű állatok.

A ki nemes állatállományt akar létesíteni, illetve lassankint nevelni, az igen gyakran, akkor mikor a legjobbat véli cselekedni, vesz zsákban macskát; mert a legtöbb ember azt hiszi, hogy ha megvette a drága, nemes vérű állatot, akkor egyszersmind jó tenyésztő állatot is szerzett be.

Pedig éppen abban csalatkozunk leggyakrabban, hogy azt hisszük, miszerint a nemesvérű állat mindig jó tenyészállat is, a melyeknek vére átöröklődik maradékaiba s utána a teljesen tisztavérű állományt kapjuk. Annyi mindenesetre áll, hogy a valószínűség meg van a tiszta vér átöröklődésére és hogy nemes állat szükséges a nemes állomány megteremtéséhez, mert a kajlafülű parasztkanca maradéka soha nonius nem lehet; hanem azért egy állat tenyészképességéről teljes meggyőződést kell előbb szereznünk, mielőtt megvennénk.

A „csak sást nemzenek a sasok“ elve tehát az állattenyésztés terén nem egészen áll s a legnemesebb állatnak gyakran korcs-születője van.

Legbiztosabb az átöröklődés az olyan állatoknál, a melyek nem egyszerre, véletlen vakserencse következtében lettek nemesvérűekké minorum gentium apa vagy anya és nemes társból, hanem fokozatos nemesítés következtében változott vérük tisztává, vagyis

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hvá a rendelések és mindennemű kérészködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

más szóval, a melyeket mesterséges úton neveltünk nemesvéreikké.

Nagyon helytelen azonban azon nézet is és nagy hátrányára válik állattenyésztésünknek, hogy kevert vére állatoknak tulajdonítunk éppen oly tenyészképességet és átöröklő erőt, a melylyel tulajdonképpen csupán csak a valóban nemesvére állat bírhat.

A tevedés azon alapszik, hogy azt hiszik az illetők, miszerint a természet törvénye szerint ha valamely állat külsejében teljesen megfelel a nemes fajnak, egyszersmind minden tulajdonságokat képes átruházni maradékaira is, a melyekkel ő maga bír.

Ennek következtében a legképtelenebb vérvegyülékek származnak a meggondolatlan gazda állatállományában s az elsatnyulással lépten-nyomon találkozunk.

Hogy az angol gazda így dolgozik, habár belátja, hogy elmélete hibás, ez onnan van, mert ő folytonosan új fajok létrehozásán vesződik, a mi sikerül is neki szórványosan. Azonban arra szorosán ügyel, hogy tenyészállatainak állománya el legyen különítve a leszármazottaktól, a melyek nem sikerültek, aagyis tenyésztésre nem alkalmasak, azonban igavonásra vagy egyéb állati munkák végzésére teljesen megfelelnek és ezeken egyszerűen túl ad.

Különösen áll ez az angol juhtenyésztésre nézve, a melyet mint tudjuk, óriási mértékben őrözték úgy a britt, mint irlandi szigeten, azonban többnyire csak hús nyerésének céljából, amire a fajnak nem nagy befolyása van; míg ellenben az olyan országokban, ahol a gyapju termelése a főcél: ugyan hátrányos volna a különféle gyapjunövészel felruházott állatok folytonos keresztezése.

Azért e tekintetben soha sem szabad az angol gazdára hivatkoznunk s vakon követni példáját; mert céljaink nem egyenlők; de meg nem is igen ügyelünk arra, úgy mint ő, hogy kosnak csak olyan állatot alkalmazzunk, a melynek pedigréje a faj valódi tisztaságáról kezeskedik, amennyiben meggyőz bennünket arról, hogy a kérdéses állatnak messzemenő ősei is már mindannyian telivér állatok voltak.

Meg kell jegyeznem még azt is, hogy az angol gazda nem keveri a végtelenségig a vért hanem csak azon igyekszik, miszerint egy, az ő céljainak teljesen megfelelő typushoz jusson, a melynél azután megállapodik.

E mellett bizonyít amaz elvitázhatatlan tény is, hogy az új állatfajokat majdnem kizárólag Anglia termeli, mint a yorkshirei sertést, az oxfordhire-down-juhót, a szemölcsösörű galambot s számtalan egyéb állatfajt, a melynek megteremtését mindenesetre meg kellett előznie egy törzstenyészállomány létesítésének, amely már teljesen konsolidálódott.

A konsolidálódás pedig nem könnyű dolog, mert tudjuk és számtalanszor tapasztaljuk azt, hogy úgy az állatok, mint a növények keresztezésénél ugyancsak gyakran előfordul, hogy a maradék túlságos mértékben az apára vagy az anyára út egy-egy vonásában vagy tulajdonságában s ez annyira kihat, hogy némelykor, a midőn már a harmadik nemzedéknél vagyunk s tiszta új fajt véltünk benne elérni: akkor út ki a negyediken az úkapa vagy úkanya egyoldalú természeté.

Szabályul mindenesetre be kell tartanunk azt, hogy négy nemzedéken alul új fajra ne is gondoljunk; de legtöbbnyire hat hét vagy még több is megkivántatik annak elérésére s ekkor lehet biztosan szaporításra felhasználni az állatokat, anélkül, hogy magunkat azon

veszélynek kitennők, miként azok de- vagy regenerálódnának.

Amint a felsoroltakból meggyőződhetünk, új állatfajok megteremtése igen nehéz s a gazdának türelmét nagy mértékben próbára teszi s e mellett végtelen lelkiismeretességet és céltudatosságot kíván, eltekintve attól, hogy csekély tőkével soha célt nem érhetünk, mert nagyon csalogódik az, a ki azt hiszi, miszerint egy-két pár állatból kiindulva, már a hat-hetedik generációban megkapja az új telivért s hogy nevét híressé tegye, azt átruházza az új fajra.

Új fajok termelésénél, ha eredetileg *száz parból* indulunk ki: alig egy-két párnak, sokszor pedig egynek a maradékaival sem érünk célt, s ha igen, akkor nagyon gyakorlott szem kell hozzá, hogy kiismerjük a sok közül a további kísérletezésre alkalmasakat, míg a többinek akár egy, akár más módon megfelelő piacot kell találnunk, a megmaradottakkal pedig tovább vesződnünk. Csak az, a ki mindegyre képes, lesz idővel oly tenyészgazda, a ki fáradságának jutalmául egy-egy szerencsés új fajban megfelelő tőkét teremtett!

Míg ellenben az oly gazda, aki meggondolatlanul és céltalanul, minden kellő körültekintés és türelem nélkül, mondhatnám csupa kíváncsiságból vagy feltűnni vágyból derűre-borura össze-vissza keresztezi az állatit, az csak maga fogja erkölcsileg és anyagilag hebehurgyaságának kárát vallani, mert a helyett, hogy valamely új fajt hozna létre, egy pár év leforgása alatt, az eredetileg tiszta, telivér állatállományának vérét teljesen meg fogja rontani.

A keresztezést okszerűen őröztetni kell, de nem sportszerűleg. Új fajok létesítését bizzuk mi kisgazdák az angol tenyésztőkre, meg az állam mezőhegyesi, bábolnai és egyéb telepére, ahol meg van hozzá minden feltétel, úgy a tudás, mint az anyag és a tőke.

Elég ha mi megmaradunk a természetes úton, nemesebb állatokkal fedeztetjük néha lovainkat, teheneinket s megfigyeljük egy-egy telivér állatunk fajhibáját és azon igyekezünk néha fedezés által segíteni. Mert hiszen azért, hogy valamely állat telivér, még korán sincsen hiba nélkül, sőt mindenféle, keresztezések által létrejött új fajnál, a midőn annak összes előnyeit elsoroltuk, végül mindig következik egy de... Egyik a hideget, a másik a meleget, a harmadik a nedvességet nem tűri, egy a betegeskedésre hajlandó, másnak a csontja gyöngye, némelyik csak válogatott táplálékkal él, majd a husa kevés, ha a zsirja meg a gyapjuja sok, majd megfordítva és kiki kiválogatja magának közülök azt, amely az ő céljainak megfelel, azonban igyekszik keresztezés által segíteni a faj gyengéin, a mennyiben oly állatokat használ a fedezésre, amelyek éppen abban a részben erősek és kitűnők, a melyben a másik gyenge. De itt megáll és nem pancsol tovább.

Igy egynemű példaképpen felhozhatom a poland-china sertést, amely a sertések között valóságos csuda, oly keveset eszik és mégis nagyobbra és nehezebbre hizik, mint a társa, a melynek ha gazmadába raknánk eledelét, a melyet a felhizásáig elfogyasztott, hát megijednének tőle. S ime, a poland-china fajnak mégis van egy nagy hibája s ez az, hogy a csontszerkezete oly gyenge, miszerint már a félhízott állatot is alig bírják meg a lábai; jó tehát, sőt kötelességünk, ha ezen a gyengécsontságon keresztezés által segítünk. Azonfelül a poland-china faj igen könnyen meg is

hül, tehát okszerű, ha vére edzettebb állat vérével vegyül össze.

Szükséges tehát és igen hasznosnak bizonyult, ha poland-china kanokkal yorkshirei vagy suffolki anyákat fedeztetünk, ez a keresztezés kitűnő eredményt ad, de csak mint első vér dilució, míg minden egyéb további dilucióból okvetlen degenerált keverékállatok származnak, a melyekben az egyik eredeti faj egy-egy kitűnő tulajdonsága a másikat nemhogy emelné, hanem rendszerint lerontja.

Fondoljuk meg tehát, hogy mikor és mire használjunk telivér állatokat!

Krenedits Ödön.

Az országos gazdasági munkáspénztár és a gazdatiszti nyugdíj-kérdés.

A gazdatisztek országos egyesületének hivatalos orgánuma, a „Gazdatisztek Lapja“ f. hó 21-i számában következőkép méltatja az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület nyugdíj-akcióját:

A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyt szabályozó törvény tudvalevőleg nyílt kérdésnek hagyta a gazdatisztek nyugdíjbiztosítását, mely pedig a legéletbevágóbb a leginkább sürgetett kíváncsalm volt a magyar gazdatisztségnak. Hogy miképztek okát annak, hogy ezt a vitális kívánalmat a törvény kielégítetlenül hagyta, azt e helyütt már több alkalommal regisztráltuk — ismétlésekbe bocsájtkozni tehát annál feleslegesebb volna, mert ezzel a helyzeten úgy sem lendítenénk semmit sem. Arra lévén utalva a gazdatiszti kar, hogy nyugdíjbiztosítását saját erejéből dűlőre vigye, az illetékes tényezők gondját képezi most oly megoldási módot keresni, amely e kérdést a viszonyok által szabott korlátok között legmegfelelőbbben megoldani alkalmas.

Az egyesületünk kebelében szervezett nyugdíjintézet oly alapokon nyugszik, mely a képzelhető legnagyobb biztosítékot nyújtja tagjainak nyugdíjigényük kielégítésére s olcsóbb bármely biztosító intézetnél, ami mellett még a rokkantság esetére való biztosítás nagy előnyét is nyújtja. Dacára azonban a díjtételek alacsonyosságának, a gazdatisztek, viszonyaikkhoz mérten ezeket mégis drágálják, amely körülmény miatt a tagok száma nem emelkedik a remélt mérvben s a szerényebb körülmények közt levő dazdatisztek tagul belépni nem igen hajlandók.

Éppen ennek a körülménynek figyelembevételével érintette egyesületünk az országos gazdasági munkás és cselédegélypénztár életbeléptetése alkalmával azt a kérdést, nem volna e célszerű a gazdatisztek figyelmét ezen intézmény igénybevitelére felhívni s ennek révén oldani meg a szerényebb anyagi tehetségű gazdatisztek nyugdíjbiztosítását. A bizalmas uton beszerezett információk azonban épenséggel nem voltak erre biztatóak, mert ezek szerint a gazdatisztek legkevésbbé sem mutattak hajlandóságot nyugdíjbiztosításukat a munkások és cselédek részére alapított állami intézmény keretében eszközölni. A megpendített terv realizását a nyilvánosság előtt tehát meg sem kísértettük.

A két év előtt létesített társegyesületünk, az „Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület“ azonban ez irányban indított akciót a múlt évben s ennek az intézménynek a keretében szándékozik tagjai nyugdíjbiztosítását megoldani. E kezdeményezés kétség kívül figyelemre méltó s legalább is elismerést érdemel az a bátorság, amelylyel társegyesületünk a tényleg meglévő előítélettel szembeáll s amelyet legyőzni remél. Őszintén óhajtuk, hogy ez a várakozása teljesüljön, mert meggyőződésünk szerint a kevésbbé tehető, illetve szerényebb jövedelmű

Ösmeri ön a legújabb „Kalmár“-rostákat Lóhere-mag és gabonatisztító gépeket?

Mindezek a gazda legjobb kincskereső eszközei

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad KALMÁR ZS. UTÓDA, rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.

gazdatiszteknek a munkás- és cselédsegélypénztár tényleg lehetővé teszi, hogy maguknak habár szerény, de biztos nyugdíjat biztosíthassanak.

Az »Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület« közvettette azokat a módokat, melyek mellett a gazdatisztek az országos gazdasági munkás- és cselédsegélypénztár utján maguknak nyugdíjat biztosíthatnak. Kötelességünknek tartjuk e feltételeket tagjainkkal megismertetni, mert hisszük, hogy az az előítélet, mely ezen intézmény ellen a gazdatisztség részéről tagadhatatlanul észlelhető volt — értve ezt olyképp, hogy nyugdíjbiztosításukat ők ezen intézmény keretében eszközöljék — ma már legalább is jelentékenyebb mérvben csökkent s így feltehető, hogy a nyugdíjkérdés ezen tervbe vett módja iránt érdeklődésük felébredt.

A „G. L.“ itt részletesen ösmerteti a biztosításnak általunk közölt feltételeit s a következő szavakkal zárja be cikkét:

Amint tehát a közöltekből kitűnik, a munkáspénztárnál való biztosítás igen előnyös feltételek mellett lehető. Az »Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület« magára vállalta a biztosítás közvetítését a tagok és a munkáspénztár között olyformán, hogy a tagok az együletnél jelentik be biztosításukat és az egyesület utján kapják meg tagsági könyveiket.

Amely tagtársunk most már a biztosítás eme módja iránt érdeklődik, az fordulhat közvetlenül magához a munkáspénztár igazgatóságához is, a mely készségesen ad meg minden szükséges felvilágosítást, aki azonban egyesületünk utján kíván részletesebb információt, esetleg intervenciót, annak természetesen az együleti iroda készségesen áll rendelkezésére.

Örvendek, hogy az országos gazdatiszti egyesület is figyelmébe ajánlja tagjainak azt a biztosítási módot, melyet az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület nemcsak elsőként, de a legalkalmasabb formában is a gazdatisztek rendelkezésére bocsájtotta. Az az egyhangú lelkesedés, melylyel az erdélyi gazdatisztek a tervezetet fogadták, ékesen szóló bizonyítéka annak, hogy a mi hazarészünk gazdatisztszej előítéletektől mentek s a gondolkodásukban és tetteikben valóban szabadulvuk.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Sovány tej.** Megesik gyakran, hogy a legjobb fajta tehén is néha elkezd sovány tejet adni, még pedig oly soványat, hogy a vaj köpülésére teljesen alkalmatlan. Akár kisgazdán, akár nagy gazdán essék is meg a baj, mindenesetre nagyon kellemetlen, mert hiszen az összes tejmenyiséget alig értékesítheti mindenki tejként, hanem kénytelen fölösleget hagyni, a melyet vajnak, turónak, sajtnak használhat fel s mint ilyen értékesít. A sovány tej többféle okra vezethető vissza, de rendszerint a táplálék minőségében rejlik a baj. Már magában az évszakokban is nagy különbség áll elő a tej zsíradékartalma tekintetében, mert például a tavaszi tejet egyik évszak sem képes produkálni, mivel nincs meg növényzetének a tavaszi növényzethez fogható tápereje. De megtörténik, hogy nedves rossz füvek vagy éppen zsurúk (egyisetumok) okozzák a tejnek tartalmatlan soványságát. Mindenesetre tudja és érzi azt a gondos, jó gazda, ha teheneinek nem tud oly tápanyagot nyújtani, a milyent szeretne s ilyenkor csak egy orvossága lehet a hiány némi pótlására és ez a só; ennek adagolását sem szabad azonban túlhajtani, mert az ismét bajt okoz, hanem rendszeresen kell a gyógykezelést üzni és pontosan, minden egyes tehénre naponta 20 gramm tört sót számítani, a melyet legjobb korpanemű közé keverni. A só nemcsak a tej kövérségét mozditja elő, hanem magát a köpülést is nagy mértékben megkönnyíti.

+ **A méz kiválasztása öreg sejtekből.** Ha a sejt már öreg, régi, összeszáradt, akkor a méznek kiválasztása nem oly könnyű, mint a friss sejtekből és ilyenkor legjobb a következő eljárást szemelött tartanunk: A sejteket, ha netalán hideg helyen állottak, úgy néhány

órára melegebb kamrába helyezük át s azután mindenestől péppé gyurjuk és dagasztjuk össze kézzel úgy mint a tésztát, a mely alkalommal lehetőleg kiszedjük a virággal telt sejteket, a melyeket elűtő színük szerint könnyen meg lehet különböztetni. Az összegyurt masszát szita fölött, meleg helyen, lehetőleg a napon, legalább 48 órán át csurogni hagyjuk. Ezt a csurgatott mézet azután külön teszszük el. A megmaradt masszát a tűzhelyen kell főzni, ami által a viasz felolvad és kiválik a mézből s a kettő egymástól könnyen elválasztható. Ügyelnünk kell azonban, nehogy forrásnak induljon a keverék, mert akkor mind a viasz, mind pedig a méz elveszti tetszetős színezetét. Eppen erre való tekintettel legmegfelelőbb, ha nem a tűzhelyen eszközöljük a melegítést, hanem kenyérsütés után, a még meleg kemencében, a hol a hőség egyenletesen hat, a felforrás pedig ki van zárva. A kinek prés áll rendelkezésére, az persze gyorsabban célhoz jut, ha csurgatás helyett présel s azután főz. K. Ö.

Háztartás.

+ **Teapuncs.** Egy üveg nagyon meleg, de nem forró vörösbort és 1½ liter erős állott teát 20—25 darab kockacukorra öntünk. Mielőtt beadjuk 1½ borospohár finom arracot töltünk.

+ **Rozsdafoltokat a korcsolyákról,** egyáltalán a vas és acélholmikról szépen el lehet távolítani. Először petrolummal bekenve hagyjuk állni, míg feloldódik a rozsdafolt, azután szárazra dörzsöljük és végül bőrrel, vagy valami tisztító szappannal vagy kenőccsel tisztítjuk meg. Ez eljárás után úgy fog ragyogni korcsolyánk, mint az új.

+ **Vasalót megtisztíthatjuk** minden piszoktól, ha forrón egy darab viaszkal vagy stearinnal néhányszor áthuzunk és sóval behintjük. A vasalót egy ronggyal erősen ledörzsöljük. Minden rozsa és más folt teljesen eltűnik.

+ **Keményített ruha vasalása.** Ha el akarjuk kerülni azt a kellemetlenséget, hogy a keményített ruha minduntalan a vasalóhoz ragadjon, a nedves ruhát spirituszba mártott ronggyal erősen megdörzsöljük. A vasaló átsiklik a ruhán anélkül, hogy rátapadna.

+ **Tudnivalók a kávéfőzésnél.** Régi dolog, hogy a frissen pörkölt, még meleg kávészemekből sokkal izletesebb kávé lehet készíteni. De roppant bajos dolog mindennap ezt a munkát elvégezni. Van egy egyszerű mód, melylyel megközelítőleg ugyanazt az eredményt érjük el. A pörkölt kávé egy jól záródó plehskatulyába teszszük és használat előtt a kemencére állítjuk s csak ha átmelegedett, tegyük a kávédarálóba. Így éppen olyan aromája lesz a kávénak, mintha frissen pörkölt lenne.

+ **A hó mint tisztítószer.** Hogy a hó mennyire tisztít mindent, az már régi dolog. A szőnyeget semmivel sem lehet úgy kitisztítani, mintha jobb oldalával kemény hóra fektetve, erősen kiverjük; a világos és sötét gyapju ruhát is megtisztítja. Minden foltot, úgymint petrolum, kávéfoltot kivesz, sőt még a megsárgult holmi is kifehéredik. A tisztításnál a fő, hogy hideg szobában történjék, a havat ne fogjuk meg pusztá kézzel, mert üveges és kemény lesz. Ne vegyünk már olvadozó havat, mert ez árt a színeknek. A tisztított holmit a bal oldalán midjárt tisztítás után ki kell vasalni. A csipkék és tüll szebb lesz, mint akármilyen mosás után és olyan marad, mint az új. e. m.

IRODALMI SZEMLE.

A Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv, a melynek ezúttal harmadik évfolyama jelent meg Szilassy Zoltán s Budai Barna O. M. G. E. titkárok szerkesztésében ezúttal inkább a már működő szövetkezetek gyakorlati tanácsadója

kíván lenni. Beszámol ez évben is a nagyobb szövetkezeti központok múlt évi működéséről, főcélja azonban, hogy a már működő szövetkezetek ügyes-bajos dolgában adjon megfelelő útmutatást. Az adó- és bélyegilletékre, az italmérési engedélyre, a jelzálogos kölcsönökre vonatkozó tudnivalókat, az iparfejlesztést, a tojásértékesítés szervezését külön, szakavatott cikkeiben tárgyalja, útastást ad e mellett a nemesebb erkölcsi célok elérésére is. A gazdasági rész szintén gyakorlati tanácsokat ad a szarvasmarha, sertés és baromfityesztésre vonatkozólag, tekintettel különösen a kisgazdákra. Van az évkönyvbep megfelelő szórakoztató rész is, elbeszélések, az esztendőkrónikája, stb. A naptári részszel párhuzamosan közölve van az év minden hónapjára való gazdasági tennivaló. A közleményeket gróf Károlyi Sándornak a szövetkezet tagjaihoz írt „Ébresztő“-je vezeti be. 170 oldalra rugó terjedelme dacára az évkönyv ára mindössze 1 korona. Megrendelhető a szerzőknél (Budapest. Üllői-út 25.)

Baromfityesztők Országos Egyesületének Évkönyve. Az elnökség megbízásából szerkesztette Hreblay Emil igazgatóválasztmányi tag. Ára 2 korona, megrendelhető az egyesületnél Budapest, Üllői-út 25 I, 10

Az ifju egyesület, mely mindössze csak 9 hónap óta működik, 120 oldalos vastag füzetben tárja elénk fáradhatatlan buzgó munkálkodását és annak eredményeit. A munka bevezető részében Lippich Gusztáv szolnoki főispán, együleti alelnök mondja el lelkes és ügyszere-tettől ragyogó szavakban az egyesület megalakításának történetét. Azután következik az alakuló közgyűlés részletes ismertetése, melyből kitűnik, hogy az egyesület Darányi miniszter tevékeny tanácsosa, Pirkner János hivataltalajdonképpen életre, az ő buzgalmának eredménye ezen egyesület. Az évi jelentésből látjuk, hogy az ifju egyület a múlt évben rendezett Pozsonyban baromfityesztési kongresszust és baromfiszállítást. A kongresszuson 6 előadó sok okos és életbevágó határozati javaslatokat tett, a baromfikiállítás pedig oly nagyszabású volt, hogy azt az angolok is legmelegebb hangon méltatták. De rendezett az egyület tanulmányi kirándulásokat és szakelbádsókat is. Az évkönyv bizonyítéka annak, mily szükséges volt egy munkálkodó társadalmi faktorja s mily eredményeket fog az egyület lelkes elnöknője gr. Teleki Józsefné szerencsés keze alatt elérhetni. Ajánljuk ezen évkönyvet az érdeklődők figyelmébe. *Míg a késlelet tart, a folyó évben belépő tagok a munkát ingyen kapják.*

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A magy. kir földmívelésügyi miniszter 113302. III./2. 1902. szám alatt a vármegyék alispánjaihoz és a törvényhatósági joggal felruházott városok tanácsaihoz a következő rendeletet intézte:

»A ragadós száj- és körömfájás, a vele járó nagymérvű forgalmi korlátozások következtében a hasított körmű állatoknak úgy belföldön való értékesítését, mint pedig különösen a külföldre való kivitelét jelentékenyen megnehezíti s ezáltal első-sorban a gazdaközönségnek tetemes károkat okoz, úgy, hogy ezen betegségnek amennyire csak lehetséges helyhez kötése és elfojtása nemcsak állategészségügyi, de igen fontos gazdasági érdek képez.

Ezen betegség ellen a hatékony védekezés módzatai tekintetében a m. kir. állategészségügyi felügyelőktől a helyi viszonyok figyelembevételével újabb javaslatokat kívántam be, s ezen indokolt javaslatok és szakvélemények szerint a ragadós száj- és körömfájás helyhez kötése és elfojtása tekintetében az 1888. évi VII. t.-c.-ben és ennek 1888. évi 40.000 számú végrehajtási rendelet, úgyszintén az 1902. évi 89100. számú körrendeletben megállapított általános intézkedések gyakorlatilag megfelelőeknek mutatkoznak. Ehhez képest a tél folyamán, amidőn az állatok amugy is

be vannak istállózva, ezen kedvező körülmény felhasználásával a betegség lefolyását gyorsítani és elhurcolásának megakadályozását fokozott mértékben biztosítani lehet, s a sok helyütt még mindig nem kielégítő eredmény többnyire a hatósági intézkedések végrehajtása körül tapasztalható lanyhaságra és arra vezethető vissza, hogy a rendelkezések pontos betartására a gazdaközönség nem fektetett kellő súlyt.

Ezen tapasztalatokra és a ragadós száj- és körömfajás által okozott jelentékeny közgazdasági károsodásokra való tekintettel ismételt felhívom tehát alispán urat, (tanácsot) hogy ezen betegség ellen az előirt összes intézkedéseket annál is inkább a legnagyobb figyelemmel és következetességgel alkalmaztassa s a pontos végrehajtásra szigorúan ügyeljen, mert a hatóságok részéről netalán tapasztalt hiányos, felületes vagy muladékos eljárást a legnagyobb szigorral fogom megtoroltatni.

Különösen felhívom alispán urat, (a tanácsot) hogy a múlt évi 89100 számú körrendeletben foglalt utasításokat a törvényhatóság területén a legszélesebb körben s még a tavaszi időszak beállta előtt tétesse közzé, s gondoskodjék róla, hogy az órendszabályok elmulasztása, vagy a kiadott tilalmak áthágásából eredő gazdasági károk és hátrányok hordereje felől a gazdaközönség megfelelő tájékozást nyerjen.

Budapest, 1903. évi január hó 14-én.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választmánya 1903. évi februárius 1-én, vasárnap d. e. 1/2 11 órakor Marosvásárhelyt, a vármegyei ház nagytermében rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jelentés a pénztári forgalomról.
2. Jelentés a tagok számaról.
3. A zárszámadás előterjesztése.
4. A jövő évi költségelőirányzat megállapítása.
5. Ülés napjáig beérkező tárgyak.
6. Indítványok.

*

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület alapszabályszerű I. rendes közgyűlését 1903. évi februárius 1-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Marosvásárhelyt fogja a vármegyei ház nagytermében megtartani, melyre az egyesület t. tagjai tisztelettel meghívhatnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A választmány jelentése az egyesület 1902. évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egyesület 1902. évi zárszámadásáról.
4. Az 1903. évi költségvetés megállapítása.
5. 2 alelnök, 10 választmányi tag és pénztáros választása.
6. Tiszteletbeli tagok választása.
7. Indítványok.

Kelt az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választmányának 1902. december 19-én tartott üléséből.

Az elnökség.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Lapunk XXXV. évfolyamának megindulásával fölkérjük mindazokat, a kik előfizetésüket nem újították meg meg, hogy az előfizetési díjat kiadóhivatalkunkhoz küldjék be, nehogy a lap szétküldésénél fönnakadás álljon be.

— **Gazdasági főiskola Kolozsvártt.** Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek azon fölterjesztését, melyben a létesítendő gazdasági főiskolának Kolozsvárt leendő fölállítását kérte, Hegedüs Sándor volt kereskedelemügyi miniszter és Kolozsvár orsz. képviselője terjesztette a képviselőház elé s a kérvény kiadatott a földművelésügyi miniszternek. Mint biztos forrásból értesülünk, ebben a tárgyban a miniszter szaktanácskozmányt fog össze hívni és reméljük, hogy azon az E. G. E. is, mint ez ügy kezdeményezője, képviselve lesz. Egyszersmind arról is értesülünk, hogy a kolozsmonostori tanintézeti építkezés, mely eredetileg 3 évre lett tervezve, már ez év folyamán fog véghezvitetni, alkalmasint a beruházási alaphoz. Ez ismét egy okkal több arra, hogy reménykedjünk a fönti terv kedvező megvalósulásában: mert a gazdasági főiskolának alkalmasabb helye sehol sem lehet másutt, mint itt nálunk, ahol egy teljesen felszerelt gazdaság és egy tudományos egyetem szoros együttműködése minden irányban megadja a lehetőséget arra, hogy a felsőbb gazdasági ismeretek mellett a lehető legteljesebb képesítést szerezzon az ifjuság. Itt tehát a gazdasági főiskola a legszebb sikerrel kecsegtetően létesíthető

— **A székelyföldön dolgoznak.** Folyó hó 18-án nagyon látogatott évnegyedes gyűlést tartott Sepsiszentgyörgyön a háromszéki megyei gazdabizottság Pótsa József főispán elnöke alatt, ahol a hivatalos szakközönségek kivül tekintélyes közép- és nagybirtokosság is jelen volt. A gyűlés úgy 28 tételű tárgysorozatával, mint a mindvégig magvas s hazafias eszmecseréknél fogva bátran felvehette a versenyt akármelyik régebbi megyei gazdasági egyesület gyűlésével: tehát Darányi miniszter ezen intézménye Háromszéken is igen jól bevált. A sok letárgyalt dolgokból legfontosabbak s messzékíthetők voltak: az elhanyagolt megyei rétek feljavításáról, gazd. ismétlő-iskolákról, a komlótermesztés nagyobbmértvű s népies kiterjesztéséről, a téli gazdasági népies előadásokról s kosárkötő tanfolyamokról, egy állandó bizottsági titkári állás szervezéséről, fűztelepek létesítéséről, az állami segélylyel tervezett nagyobbmértvű racka-juh kiosztásról s végül hosszú, alapos eszmecsere fejlődött ki egynemely község s különösen az erdővidékiek azon tervéről, hogy a fehér szarvasmarha terjesztéséről állami eredeti import révén s hosszabb lejáratú székely kormánybiztosi kölcsönnel egyszerre áttérnek a pinzgau marha tenyésztésére: itt a részletesebb megbeszélést egy szűkebb bizottságra bízták, megfontolandónak tartották: vajjon a divatos idegen állat után nyúlván, a mely a nép kezén is gyors fejlődésénél, szaporaságánál s tejhozamánál fogva hasznossá válhat, de némi rossz behatások után csenevészésre s betegsége is hajlik — cserben hagyják-e az ősi darvas-fehér marhát, melynek megtartásáért s védelméért még alig 2-3 év előtt nagyobb akciót indítottak. Hát nehéz szerepe lesz a bizottságnak. Nem kevésbé fontos dolgot az Ujvárosy kir. tanácsos eszméje, hogy tekintettel az oly kiváló háromszéki lóhermagtermelésre, annak jövőben jobb értékesítését szövetkezeti, közraktári úton kell a bizottságnak előmozdítani: a részletek kidolgozásával egy albizottságot bíztak meg, ugyancsak azal is, hogy kis székely gazdák részére a tavaszra 50 q. lóhermagot vásároljon össze. — Ugyancsak e hó 14-én az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylet választmánya tartott dr. Hollaky főispán. elnök vezetése mellett szintén népies gyűlést: a melyen határozatba ment darvas-fehér marha üszőállományának a kisgazdák között való szétosztása, a komlótermesztésnek a Küküllő, Fehér-Nyikó, Gágy s Homoród

mentén való terjesztése, alagsó-sajtók beállítása, minta rétek s legelők alakítása, stb. Midőn konstatáljuk, hogy a Székelyföld újból kezdi megismerni a „segíts magadon s az Isten is megsegít“ hazaszerető elvét, nem tagadható el, hogy a szunnyadó székely ambíciót Darányi miniszternek s közegének, a székely miniszteri meghatalmazottnak, Sándor János főispán tapintatos s előrelátó munkássága hozta működésbe.

— **Háziipari tanfolyamok és gazdasági előadások Kolozsvármegyében.** A földművelésügyi miniszter anyagi támogatásával az E. G. E. által rendezett háziipari tanfolyamok közül már négy van beállítva s a négy tanfolyamon körülbelül 120 résztvevő sajátít el egy-egy olyan hasznos iparágat, melyet télen át nagy haszonnal folytathat. Tanfolyamok vannak ez idő szerint: Magyar-Fodorházán, ahol 30 résztvevő dec. 29 től kezdve a kosárfonást, Kideén, ahol jan. 6 től kezdve 25 résztvevő a kerekbognár mesterséget, Alsó-Szováthon, ahol jan. 14. óta 38 résztvevő a kosárfonást és Fegyenyében, ahol 22 résztvevő megint a kerek mesterséget tanulja. A tanfolyamokon készült tárgyak a f. év őszén tartandó állatkiállításal egyidejűleg lesznek kiállítva.

Népies gazdasági előadásokat februárius 1-től kezdődőleg fog rendezni, az E. G. E. tíz kolozsmegyei községben három vasárnap két-két óráján köröszül. Az előadások részletes programját a jövő héten közöljük. Az előadások tartására sikerült kolozsvári és vidéki kiváló szakéroket megnyerni.

— **Gazdasági előadások intelligens gazdák részére Kolozsvártt.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet mult választmányi ülésén megbizta dr. Szentkirályi Akos gazd. tanint. igazgatót, hogy magasabb színvonalú gazdasági előadások tartására tervezetet dolgozzon ki. Az E. G. E. elnöksége Szentkirályi dr. igazgatóval együttesen megállapította már ezeknek a gazdasági előadásoknak idejét; még pedig f. év március 1. és március 8-ra, amikor is a mivelt gazdát leginkább érdeklő gazdasági kérdésekről fognak szaktérfiak előadásokat tartani.

— **Gazdatiszti gyűlések.** Mint lapunk „Egyleti élet“ rovata is föltünteti, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület a jövő hó 1-én, Marosvásárhelyen tartja évi rendes közgyűlését. Az egyesület ez úton is fölkéri tagjait, hogy a közgyűlésen — már a napirenden levő választások miatt is — minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Tenyészállatok szállítási kedvezménye.** Az a fölirat, melyet az E. G. E. a tenyészállatoknak nagyobb távolságra és kocsirakományokban is való kedvezményes szállítását kéri a kereskedelmi minisztertől, pártolás céljából megküldetett az összes gazdasági egyesületeknek s azok egymásután fejezik ki hozzájárulásukat a kérelemhez, legutóbb az O. M. G. E. állattenyésztési szakosztálya január 17-i ülésén foglalkozott ezzel a kérdéssel s erről az egyesület hivatalos lapjában a közölt értesítés szerint Feszenszky Pál Omge titkár adta elő, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet a tenyészállatok kedvezményes szállítására ügyében fölterjesztést intézett a kormányhoz s azon kérelemmel fordult az „OMGE“-hez, hogy a felterjesztést támogassa.

Az OMGE két évvel ezelőtt foglalkozott az állatszallítási tarifákkal, föl is irt a kereskedelemügyi miniszterhez és rámutatott ezen anomáliára és kérte, hogy amint fennáll a szállítási kedvezmény egyes állatok szállítására, adja meg ezt több állat szállítására is.

A kereskedelmi miniszter mereven elutasította az egyesületet s a miniszter ezen határozatába az egyesület bele is nyugodott, „de az Erdélyi Gazdasági Egylet most más szempontból tárgyalta e kérdést és kimutatja, hogy egyes állatok szállításánál is, a kedvezményes tarifa csak bizonyos határig kedvezményes s minél nagyobb távra szállítják,

annál inkább csökken a szállítási kedvezmény. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kéri, hogy a miniszter ezt az anomáliát szüntesse meg s hogy a tenyészállatok szállítási díjánál engedélyezett kedvezmény progresszíve vagyis a távolság nagyságával emelkedőleg állapíttassék meg. Kéri azt is, hogy a kocsirakományban való állatszállításra is kiterjessze a miniszter a szállítási kedvezményt.

Előadó javasolja, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet felterjesztésének első pontja ügyben pártolólág intézzen fölratot a miniszterhez az egyesület, míg a második részét ejtse el, mert ugyanez ügyben a miniszter az általunk hozzáintéztett ezirányu kérelmet végérvényesen elutasította, nem lenne tehát értelme magunkat újabb elutasításnak kitenni.

A szakosztály ez értelemben határozott.

Az E. G. E. ösmerte az O. M. E. E.-nek ezirányú és elintézt fölterjesztését; de éppen a kereskedelmi miniszteriumban beállott változás, de meg az eladásra kerülő jó tenyészanyagának az országban — különösen most a Székelyföldön — leendő értékesítése céljából tartotta szükségesnek azt, hogy nemcsak a nagyobb távolságra, de a nagyobb mennyiségben szállított tenyészállatok részére is kedvezmény engedélyeztessék. Hiszen a nagymennyiségben külföldre kerülő tenyészanyag itthon tartására és kedvező értékesítésére ez is egy alkalmas eszköz lenne.

— **Állat- és gépkilállítás.** Az idén újra megtartja az Erdélyi Gazdasági Egylet, úgy mint 1900 ban, sőt valószínűleg még nagyobb arányokban, állat- és gépkilállítását. A kiállítás a szokott időben lesz, szept. első napjaiban. A tudnivalókat közelebbről közöljük.

— **Fogás a gabonáarak lenyomására.** Igen jó forrásból meritettük a következő értesülésünket: Egy nagyobb gabonakereskedő cég több vidéki gabonakereskedőnek (akik ő neki is dolgoztak) még a cséplés után eladogatott tavaszra a 6 forintjával 15—20—50 kocsis búzát, a szerint, hogy az illetők mennyit szoktak vásárolni a maguk vidékén. Ezt a kötetst azonban úgy csinálták, hogy az eladó nagykereskedő, nem szállítás esetére, előre készpénzben lefizetett a kisebb kereskedőknek 2—500 frt kauciót. Tehát a kötelezettség csak a vevőt terhelte, a szállítót nem. Mi lett már most ebből. Az, hogy a kis vidéki ember nem mert venni otthon, a gazdáktól búzát, mert neki tavaszra átvételi kötelezettsége volt. Meg né tán félt a tavaszi 6 frtos ártól is. Ha vett is, csak ezen az áron alól mozoghatott. Az eladó azonban elérte célját, ő t. i. azalatt vett ocsón a gazdáktól. Az eladott 6 forintot búza szállítása pedig eszeágában sem volt. Azt a pár száz forint kauciót ott hagyta. Visszanyerte ő azt az olcsó árat révén százszorosán. Így csinálják nálunk kicsinyben, a börzei fogások mintájára, az árat lenyomását!

— **Komló.** Egy régebbi közleményünkre hivatkozva, hogy bár az idén minden komlónk már október végére elkelt, de hogy a világkonjunkturák nyomán jobban adhattuk volna el: bizonyít az is, hogy utóbb cseh vevőt találnak 1901-beli régi komlók is s tényleg a saazi piacon erős a kereslet mindenféle komló után, *Az már most is bizonyos,* hogy már a nyár végén komlószükség lesz s hogy ősszel megint lesz piaca a komlónknak: de hogy mi lesz 1904-ben, ha a német 70 márkás határvám életbe lép? — azt talán csak a *hazai sörgyárosok* tudnák megmondani. Az idej jó értékesítés nyomán sokfelé megindul a tavasszal a komlótelepítés, a mikor már előre figyelmeztetjük gazdáinkat, hogy a *legmegfelelőbb fajtákat* ültessék el s itt említjük fel, hogy Darányi miniszter a múlt évben is 40.000 drb. hazai jóféle ingyen komlódugványt osztott ki s bizonyára a jó s keresett fajták terjesztése okából ez évben is fog ilyeneket engedélyezni, ha a gazdák hozzá ezirányú kéreccsel fordulnak. — Ugyancsak komlónk közvetlen hazai értékesítése érdekében figyelmeztetjük komlótermelőinket azon régebbi hírlapokra, hogy a Budapesten székelő „Vidéki

sörfőzők egylete“ tagjai körébe szívesen felvesz gazdákat is (tagdíj 10 kor.) csak azért, hogy a közvetlenség révén inkább megismerjék a hazai komlót. Hát tekintetbe véve, hogy 1904. után elvesztjük a német birodalmi komlófogyasztó piacot, a oseh komló igen olcsó találni, olcsóbb mint a hazai: hát akkor jó lesz összebarátkozni hazai sörgyárosainkkal: a kiknek szívesen segítünk a söradópótlék leszállításáért s az olcsó munkássör gyárthatásáért megindított akcióban.

— **Felhívás** a segesvári komlótermelő szövetkezet tagjaihoz. *Béldi László,* Nagykünnlő vármegye főispánja, komlószövetkezeti elnök a következő felhívást intézi a szövetkezet tagjaihoz: „A vidéki sörfőzők egylete“ azon eszmével fordult szövetkezetünkhöz, hogy a magyar komlótermés értékesítésének közvetlen előmozdítása okából célszerűnek tartja, ha a magyar komlótermelő gazdák *rendes tagként belépnek* a sörfőzők egyletbe azon okból, hogy ott az érintkezés közvetlen lévén, az által komlóterméseinknek közvetlen értékesítése is előmozdittatnék. Szövetkezetünk helyesnek ismervén el ezen eszmét, ezennel készségesen hívjuk fel tagjainkat, hogy komlójuk illetve saját érdekükben 10 kor. tagsági díj ellenében lépjenek be a vidéki sörfőzők egyletbe, attól aztán mezküldetvén a „Magyar Sörfőzők s Komlótermelők lapja“ is, mely lap tapasztalataink szerint már a múlt évben is melegen karolta fel hasábjain a hazai komlótermelés s értékesítés érdekeit is. A fentnevezett egylet s lap hivatalos helyisége Budapesten az V. ker. Akadémia utca 14. sz. alatt van.“

— **Komlódugványok engedélyezése.** A segesvári komlótermelő szövetkezet fölterjesztésére a földmívelésügyi miniszter hajlandónak nyilatkozott a szövetkezet tagjai részére bizonyos mennyiségű komló-dugványt ingyen engedélyezni. Az Erdélyi Gazdasági Egylet, mint a szövetkezet tagja fölhívja a gazdákat, hogy ha az ilyen állami komló-dugványra reflektálnak, a kívánt mennyiség, a lakhely és vasúti állomás megjelölésével e hó végéig titkári hivatalánál jelentsék be igényüket.

— **Pinzgauli tenyészet Hunyadmegyében.** *Báró Kemény József* maros-némethi gazdaságában legújában nagy televér pinzgauli tenyészetet rendezett be s egyúttal a tejhulladékok jobb értékesítése céljából tiszta vérű berkshire sertéseket is szerzett. Mindnyájan ösmerték hazarészünk szarvasmarhatenyésztői közül a Kemény báró jóhírű mokány-marha tenyészetét, melyről, hogy áttért a pinzgaulira, bizonyára nyomós indokok készítették.

— **A magyar gép diadala.** Kedves karácsonyi ajándékhöz jutottak a M. Á. V. gépgyár munkásai az idén. A volt olasz közmunkaminiszter, *Guisepe Pavontelli harminc hektoliter bort* küldött karácsonyi ajándékban a munkásoknak, hogy ezzel rójja le háláját azok iránt a munkás kezek iránt, akik az ő kedves, pompás cséplőgépet készítették. *Pavontelli* ugyanis, aki nagybirtokos és bortermelő, 1902-ben *Avellinóban* végignézte azt a cséplőgépversenyt, amelyen angol, olasz, német, osztrák és magyar gyártmányok vettek részt s amelyen a M. Á. V. gépe nyerte meg a díjat, s a gép annyira megnyerte a miniszter tetszését, hogy azonnal megvette. Ez idén próbálta ki először a gépet s oly nagy örömetelt benne, hogy hálája fejében most 30 hektoliter bort küldött a munkásoknak.

— **Felhívás eredeti Hanna árpa beszerzésére.** Az Orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás már 1891. óta végez eredeti Hanna árpával kísérleteket, a melyekből az tűnt ki, hogy hazánk sörárpavidékének legnagyobb részében a Hanna árpa a legjobb, legnagyobb és legbiztosabb terméseket szolgáltató sörárpa féleség, a miért is a sörárpát termeszto gazdák egyre nagyobb előszeretettel termeszti és vásárolják. A Hanna árpa kivánatos gyors elterjedésének azonban útjában áll az, hogy az eredeti mag beszerzése szükséges. Már magának az árpának az ára

is magas és ehez járul még a szállítási költség ügy, a legtöbb gazda a gyakran kétes értékű és meg nem bízható azonosságú után-termesztett Hanna árpa beszerzésével kénytelen megelégedni. Ezen kitűnő sörárpa minél szélesebb körben való elterjesztésének szükségét belátván a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága, annak előmozdítására azzal bizta meg a növénytermelési kísérleti állomást, hogy 3 vagon elsőrendű eredeti Hanna pedigree árpa vetőmagot magánál a tenyészőnél foglaljon le és beszerzési áron osztassa szét a gazdák között. Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás ő nagyméltósága ezen szándékának megfelelően, szóbanforgó árpából 5 métermázsát meg nem haladó mennyiséget beszerzési áron az alábbi feltételek mellett bocsájt a jelentkezők rendelkezésére. Az árpa ára 50 kg.-ként 12 korona loco Magyar-Óvár, mely állomástól a lakhelyig a szállítási költség a vevőt terheli. Az 5 métermázsás meghaladó mennyiség kivánatra csak azon kikötéssel jegyezhető elő, hogy a jelentkezőknek csak azon esetben bocsájtatik az 5 métermázsán felüli mennyiség rendelkezésére, ha az 5 métermázsán aluli előjegyzések útján az egész árpakészlet le nem foglaltatik. Az árpa 50 kg.-ként zsákolva szállítatik és a zsákok darabja 70 fillérbe számítatik. Vevő tartozik ezen Hanna árpa és a vele párhuzamban termesztett s a gazdaságban honos árpa terméseredményéről az állomást az ezen célra elküldendő rovatos iv felhasználásával értesíteni és a termésből 2—2 kg.-ot vizsgálat céljából, cséplés után az állomásnak beküldeni, még azon esetben is, ha a gazdaságban termelt árpa szintén Hanna árpa. A jelentkezésben kitüntető a kívánt mennyiség számmal és betűvel, a vevő neve, lakhelye, utolsó posta, vármegye és a vasútállomás. A kívánt mennyiségért járó összeg a jelentkezéssel egyidejűleg küldendő be a magyar-óvári m. kir. növényterm. kísérleti állomás címére, A rendelkezésre álló készletből az óhajtott mennyiség a jelentkezés sorrendje szerint fog a jelentkezők nevére iratni. Az előjegyzett mennyiség a jelentkezőknek február hóban fog megküldeni. *Cserháti Sándor,* az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetője. Magyar-Óvárrott.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselesége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alapitókéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsönök

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Kishirdetések felvételnek (minden héten
csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt,
Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad
a kiadóhivatal,
ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetése:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

7. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

8. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok kezelője.

9. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok bérlelője.

A fősorolt állaskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.)

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület fölhívja tagjainak figyelmét azokra az alább felsorolt kedvezményekre, melyeket egyes lapok, cégek és intézetek a tagoknak és az egyesületnek nyújtanak.

* * *

I. Lapok:

„Ujság“ Politikai napilap. Megjelenik Kolozsvárt. Előfizetési ára egy évre 24 kor. Tagjainknak 20 ko.

„Egyetértés.“ Politikai napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 40 k. helyett 28 k.

„Magyar Hírlap“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten, 28 k. előfizetési árból 10 %-ot ajánl az egyesület részére.

„Pesti Napló.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 28 k. helyett 24 k.

„Vasárnapi Ujság“ képes hetilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési árból 10% kedvezmény a tagoknak.

„Budapest“ képes politikai napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 24 k. helyett 18 kor.

„Ústökös“ képes élel. napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 16 k. helyett 12 k.

„Magyar Bazar“ divatlap, megjelen Budapesten, előfizetési ára tagoknak 24 k.

A kedvezményt adó lapokra a tagok kedvezményes áron a titkári hivatal utján fizethetnek elő.

II. Cégek:

Első Magyar Általános Biztosító Társaság a bevallási díjösszeg után 5%-ot a tűz-, 4%-ot a jégbiztosításnál az egyesület javára ad a tagok által eszközölt biztosításoknál.

Calderoni és Tsa Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, stb. Árjegyzéki árból tagoknak 10%.

Groág Lipót és Fla Buda- pest, Váci-körút 43. uri és női fehérnemű kereskedése tagoknak 10%.

Glass és Tsa Budapest, Múzeum-körút 5. Uri divat-áru kereskedés, tagoknak 5%.

Elsinger M. és Fial Buda- pest, Mária-Valéria-utca 10. tagoknak ad ponyvánál 10%, zsákoknál 3%.

Brunner Testvérek lámpa-áru gyár, Budapest, Koronaherceg-utca 3. Tagoknak 10%.

Dona Döme és Tsa papírkereskedés, Budapest, régi posta-utca 6. Tagoknak 5%.

Alkalmazást keresők

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

30 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágmányzó-

nak, jószáigazgatónak, esetleg: uradalmak

üzemterveinek kidolgozását is elvállalja.

Javadalmazást %-ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást **komoly reflektáns-** nak: a szerkesztőség ad. (982)

Ügyes főkertész:

a ki a kertészet összes ágazataiban jártas s úgy a korai konyha kertészetben Gomba Spárga, Annanász, Gyümölcsfák Rózsa tenyésztésben, valamint a virág és szőnyeg kertészetben sok évi gyakorlattal bíró, azonkívül ügyes csokorkötő, állást keres azonnali nagyobb uraságnál, vagy mint vezető nagyobb haszonkertészethez fizetéssel ajánlkozik. Szives ajánlatok alulírott címére kéretnek, a ki az utiköltségek megtérítése esetén kívánatra személyesen is jelenkezik, **Paradeiszer István** főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

Ispáni, magtár kezelő vagy nagyobb tehenészetbe felügyelői állást keres egy 35 éves, több évekről szóló kitűnő bizonyítványokkal rendelkező, szerény igényű, strapához szokott nőtlen egyén, a magyar anyanyelvén kívül beszél románul és keveset tótul. — Czim e lap kiadóhivatalában. 974.

Házvezetőt keresek. Csakis teljesen megbízható, tisztességes, értelmes, kötelességtudó, szorgalmas, jómódú, kellemes megjelenésű, 30 év körüli nők pályázzanak. Szükséges, hogy kitűnően tudjon főzni, konyhakertészetben, tejkezelésben és baromfitenyésztésben teljesen jártas legyen. Évi javadalmazás 480 korona. Sajátkezűleg írt folyamodványhoz arckép mellékelendő. Cs. László, L a p u s n y a k. u. p. Hunyad-Dobra. 980.

Különlélek.

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Budapest, 1902. két I-ső díj

Általánosan elismert gyorsfejlődésű elsőrendű 2—3 éves

magyar tenyész-bikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Gr. Teleki Arvéd úr drassói urad. Intézőségénél Ugyanott kapható: **koránérő, bőtermő,** sülyos, fehér

Duppai zab,
Ló-bab,
Tavaszi bükköny,
Prairie tengeri,
Székely tengeri

100 kgtól kezdve á 16 kor. Szállítunk a teljes vételár és a zsákok vétele után ab KONCZA. 970.

Megvételre kerestetik

Földbirtok

40—60,000 korona értékig.

Székelyföld előnyben. Ajánlatok Sz. F. L. cimen továbbit a kiadóhivatal. 985.

Jutányosan eladók:
— Százados —
marha-
mérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér —
hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

őska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

400—600 holdas

birtokot jó lakással és gazdasági épületekkel keresek bérbe; azonnali vagy Szt.-György napi átvételre. Czime a kiadóhivatalba. 977.

Falusi képviselőtestületi tagoknak ajánljuk, hogy a népkönyvtárak részére hozzák ajánlatba a **Verses Szentírás** beszerzését. Ára mind a négy kötetnek, diszes vászonkötésben 9 K 60 f. Megrendelhető egyedül a **Verses Szentírás** kiadóhivatalában Egerben (Hevesmegye). Ugyanaz kapható nagyobb kiadásban, egy kötetben, ára 10 K 40 f. 949.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa

műbútor- és épület-
asztalos munkák és
parquetto gyári üzlet
Kolozsvártt.

Alapított 1869-ben. (845.)

Kisebbszerű birtok Kolozsvártól 15 percre, lakházzal, gazdasági épületekkel és jövedelmező tejjgazdasággal, fundus instruktussal eladó. Czim a kiadóhivatalban tudható meg. 983

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48.szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. (464.)

Kétnyirettü jól érett **Baltacim mag,** zsákkal bruttó mm. 30 koronáért választati vasuti állomásra szállítva, megrendelhető Kolozs-Borsán Jónás Bálint cv. ref. lelkésznel 986

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti: (156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 2500 szövegképpel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet.

Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műrekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,

irodalmi intézet részvénytársaság.

Előfizető gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is 240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebozsáttatni.

Egy-egy füzet ára: 30 kr.

A füzetes kiadásban díszes bekötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvárusnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;

a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alóírt kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust

vagy mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala:

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi párisi világkiállításon Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem: (968)

Vodicka F. földbirtokos
Smrztitz, (Hanna)

Morvaország.

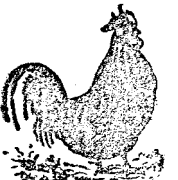
Minták ingyen és bérmentve.

Kürek és tyúk

Photozinkografiai műintézete készíti a legjobb Glichet mindennemű nyomtatványhoz

Budapest, VIII. Szentkirályi-utca-13 (955.)

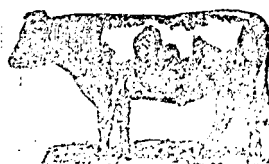

4 törzs
Plymouth
Rock

tyúk

eladó.
Áruk 50 korona.
Cim a kiadóhivatalban.

(1003.)

Simmenthali megvételre kerestettek (12-15 drb.)

üszök

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(1005.)